

Oost-Duitser in het Westen

Interview met Michael Goetze

Achtergrond - 1 december 2004

Als u terugdenkt aan de DDR, waar denkt u dan aan, wat is het beeld daarbij?

De kleinschaligheid van het leven in Rathenow. Aan de ene kant bracht dat met zich mee dat je nooit zorgen hoefde te hebben, maar aan de andere kant voelde je wel een zeker tekort aan alles wat voor het leven noodzakelijk was.

Hoe heeft u, achteraf gezien, uw leven in de DDR ervaren?

Eenvoudig, maar zorgeloos. De overheid zorgde voor de burgers en zolang je je aan de regels hield, kreeg je geen problemen. Er zijn grote verschillen tussen het leven in de DDR en het leven dat wij tegenwoordig leiden, maar ongetwijfeld heeft dit ook te maken met het verschil tussen wonen in een grote of in een kleine stad. Het leven toen was vredig en bijna alles was geregeld.

Hoe heeft u de weken vóór de val van de Muur beleefd? Zag u bijvoorbeeld de val aankomen?

Nee, de val kwam onverwacht. Ik heb twee jaar in het Oost-Duitse leger gezeten en daardoor meerdere gevaarlijke situaties meegemaakt. Ik wist dat er altijd, bij elke beslissing die genomen werd, gevaar dreigde en ik dacht dus dat er oorlog zou uitbreken.

Waar was u toen de Muur viel? Wat heeft u gedaan toen u het nieuws had gehoord?

Omdat ik die avond dienst had moest ik gewoon werken. Ik wist wel dat het leven ingrijpend zou veranderen en ik besepte op dat moment ook dat dit niet alleen positieve veranderingen zouden worden. Ik was dus niet dol van vreugde die avond, maar dat kwam ook doordat ik gewerkt had.

Kunt u uw eerste ervaring met het Westen na de val van de Muur beschrijven?

Iedereen in West-Berlijn was erg aardig. Familieleden van ons waren alleen een beetje bang dat we meteen bij hen zouden willen intrekken!

Al snel was er sprake van het idee om Oost en West weer te verenigen. Was u hier voorstander van of zag u meer in een zelfstandig Oost-Duitsland?

Ik heb een zelfstandige Oost-Duitse staat nooit als reëel gezien. Voor mij was de situatie zoals die zich ontwikkelde niet meer dan logisch.

Toen eenmaal duidelijk was dat vereniging plaats ging vinden geloofde u toen in de *blühende Landschaften* die Kohl beloofde? Is deze belofte naar uw idee ook waargemaakt?

Ik heb nooit het gevoel gehad dat het Westen ons echt nodig had. Hoewel iedereen blij was met het idee van een verenigd Duitsland werd er weinig aan gedaan om de kansengelijkheid tussen Oost en West te herstellen. Je moet je eens voorstellen hoe weinig geld een familie in het Oosten ter beschikking heeft. Probeer maar eens met dat salaris rond te komen. De kansengelijkheid werd in theorie misschien wel, maar in de praktijk zeker niet waargemaakt.

Is uw leefsituatie voor uw gevoel beter of juist minder geworden na de val van de Muur?

Er is in ieder geval heel wat veranderd, zowel in positieve als in negatieve zin. Direct na de val van de Muur wist ik dat de situatie in het bedrijf waar ik werkte kritisch ging worden. Het was duidelijk dat de jonge werknemers als eerste ontslagen zouden worden. Daarom ben ik zelf op zoek gegaan naar werk en op die manier in het Westen terecht gekomen. Omdat mijn vrouw niet direct met mij meeging, moesten wij met anderhalf salaris twee huishoudens onderhouden. Financieel gezien was dit voor ons de moeilijkste periode. In die tijd had ik maar 10 euro voor een hele week boodschappen. Onze

levensstandaard is nu wel gestegen omdat ik het geluk heb gehad nooit werkloos te worden.

Wat heeft u terugkijkend op de afgelopen vijftien jaar, dus na de val van de Muur, als het meest positieve ervaren? En aansluitend hierop, wat als het meest negatieve?

Mijn levensstandaard is hoger dan ooit. Ons leven is veel veelzijdiger geworden en tegenwoordig hebben we een veel hoger kennisniveau. Belangrijk vind ik ook dat onze dochter veel meer mogelijkheden heeft dan wij hadden. Tegelijkertijd is het nu zo dat je alle kleinigheden zelf moet regelen. Je moet dus tijd besteden aan veel dingen die, als je ze zelf niet weet, ook niemand tegen je zal zeggen.

Oost-Duitsers noemen West-Duitsers vaak *Besserwessis*. Andersom worden de Oost-Duitsers *Jammerossis* genoemd. Kunt u zich vinden in deze termen ?

Ik herken mezelf er niet echt in terug, maar ik weet wel wat ermee bedoeld wordt. Volgens mij zijn voor veel mensen uit het Oosten de ontwikkelingen gewoon te snel gegaan.

Wat zegt de term *Ostalgie* u? Hoe staat u hier tegenover?

De mensen die *ostaligisch* zijn, noem ik altijd *die ewig Gestrigen*, oftewel: hopeloos ouderwets.

Uit [de verkiezingsuitslagen van Brandenburg en Saksen](#) is gebleken dat de PDS enorm is gegroeid. Denkt u dat dit te maken heeft met een gevoel van terug willen naar de DDR?

Volgens mij komt dit door de hoge werkloosheid en de onrechtvaardigheid waar mensen mee worden geconfronteerd. Mensen merken dat ze worden bedrogen, raken teleurgesteld en weten niet waar ze op moeten stemmen.

Wat is, hierop aansluitend, uw mening over de grote winst die rechts-radicalen partijen hebben geboekt bij de afgelopen deelstaatverkiezingen?

Sorry, maar dit heeft zeker te maken met de slechte opleidingen voor de jeugd.

[De uitspraken van bondspresident Köhler](#) over het verschil tussen Oost en West

hebben veel stof doen opwaaien. Hoe ervaart u de regionale verschillen die hij benoemt?

Ik zie het onderscheid tussen Oost en West ook. Er is echt een wereld van verschil tussen mijn gezin in het Westen en familieleden in het Oosten. Hoewel het nog zeker generaties zal duren, zullen de verschillen naar mijn idee echter niet altijd blijven bestaan.

Wat is uw mening over het feit dat één op de vier West-Duitsers en één op de acht Oost-Duitsers de Muur het liefst weer terug zouden willen?

Volgens mij zijn deze mensen teleurgesteld. De politiek en bepaalde politici in het bijzonder hebben volledig gefaald en zijn vervolgens niet ter verantwoording geroepen. Het resultaat hiervan komt duidelijk tot uiting in deze statistiek. De mensen zijn ontgoocheld. In de DDR zijn zij opgegroeid in een sfeer waarin ze bijvoorbeeld niet bang hoefden te zijn werkloos te worden. Nu zitten veel van hen thuis zonder baan. Jongeren hebben weinig perspectief en ouderen moeten leren leven met een grote omschakeling.

Hoe ziet u de toekomst van Oost-Duitsland?

Ik zie het niet rooskleurig in, maar zeker ook niet wanhopig. Ik denk dat er altijd mogelijkheden bestaan en als iemand zich het lot van mensen uit het Oosten echt aan zou trekken, kan er aan worden gewerkt. Helaas is dat tot nu toe nog niet het geval geweest.

Hoe ziet u uw eigen toekomst in Oost-Duitsland?

Mijn leven is nu echt in het Westen. Ik werk hier, woon hier met mijn gezin, mijn dochter gaat hier naar school. Wellicht is het mogelijk om na mijn vijftenzestigste nog eens terug te keren naar het Oosten maar op dit moment kan ik me dat echt nog niet voorstellen.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/3895/oost-duitser-in-het-westen>